

KLEINE ZONDAGSVERTELLINGEN.

HET IERSCHE MEISJE

EN

DE VIER HOORDERS.

TWEE VERHALEN

DOOR

E. GERDES.

TE LEIDEN, BIJ A. W. SIJTHOFF.

HET IERSCHE MEISJE.

EN

DE VIER HOORDERS.

TWEE VERHALEN

DOOR

E. GERDES.

TE LEIDEN, BIJ A. W. SIJTHOFF.

HET IERSCHE MEISJE.

Bridget Sullivan was de dochter van een Ierschen boer, die een zeer bijgeloovig aanhanger was van de Roomsche kerk. Haar vader was sedert eenigen tijd in kwaden luim ontstoken, omdat in de naastbijgelegen stad een protestantsche zendeling was aangekomen, die het blijde Evangelie verkondigde en ook eene zondagschool voor kinderen had geopend. Hierover zeer vergramd, had hij besloten zooveel in zijn vermogen was, dien prediker tegen te werken.

Op zekeren dag toen hij afwezig was, komt een vreemdeling aan de deur zijner woning, voor welke Bridget zat te spinnen, en vroeg haar op vriendelijken toon of zij hem een glas water voor zijnen dorst wilde geven. Er was geen bierglas in huis, en daar

zij den vreemdeling niet uit een houten nap wilde laten drinken, wilde Bridget hem wegzenden, zonder zijne begeerte te hebben vervuld. Doch toen zij hem zag gaan, viel het haar in dat de vreemdeling wel zeer vermoeid en dorstig kon zijn. Zij wist dat er nog een oud porceleinen kopje in de kast stond, en nadat zij dit gekregen en met water en melk gevuld had, liep zij den vreemdeling haastig achterna en gaf hem te drinken. De vreemdeling gevoelde zich versterkt, en op een grooten steen plaats nemende, begon hij met haar te spreken over hare ziel en den weg der zaligheid. Alles wat de onbekende sprak, was geheel nieuw voor haar. Zij kon lezen noch schrijven en had in hare kerk nooit iets anders gehoord dan Latijnsche gebeden, die zij niet kon verstaan. De woorden van den vreemdeling boezemden haar echter zeer veel belang in, en toen de man van tijd tot tijd wederkwam, vernam zij dat hij dezelfde was, dien haar vader een „ketter” noemde. Zij had echter uit al de gesprekken, die zij met den prediker gehouden had, wel vernomen dat er een Zaligmaker was, die Zijn dierbaar bloed niet gespaard, maar zich overgegeven had in den dood des kruises, om haar

van zonde en den eeuwigen dood te verlossen. Zij bewaarde al deze woorden in haar hart en had eene groote begeerte om te leeren lezen, ten einde met het Woord van God bekend te worden. Herhaalde malen bad zij haren vader haar te veroorloven de zondagsschool van den zendeling te bezoeken, doch hij weigerde halsstarrig. Intusschen woonde er naast Bridget een meisje, dat die school bezocht, en van haar leerde zij vele dingen, die haar geheel onbekend waren. Te zamen werd overlegd dat zij elken morgen vroegtijdig bij elkander zouden komen, opdat Bridget zou leeren lezen. Het buurmeisje bracht dan een oud boek mede en hierin leerde Bridget de letters, vervolgens spellen en eindelijk kon zij een weinig lezen.

Op zekeren dag, toen Bridget op zolder was, vond zij in eene afgelegen plaats een oud boek, dat hare tante eenmaal had toebehoord. Weldra bemerkte zij dat het een Bijbel was in de Iersche taal. Hoe blijde was zij toen zij in het bezit was van het Woord Gods, en ieder uur dat zij missen konde, werd doorgebracht met het onderzoek der waarheid. Gedurende langen tijd wist er niemand iets van dan het buurmeisje, maar weldra kwam het ook haar vader te

weten. Terstond ontnam hij haar dat booze boek, gelijk hij het noemde, en sloot het weg, zoodat Bridget het niet weder kon machtig worden. Doch hoe-wel zonder Bijbel had zij echter genoeg geleerd om de dwaasheid in te zien van een gebed tot Maria en de heiligen. Zij had geleerd dat Jezus alleen de Zalig-maker was, en dat die verlost wilde worden, tot Hem alleen de toevlucht moest nemen. De priester harer kerk verlangde dat zij „in de leering” kwam en drong er op aan dat zij zich bij de processien ter eere van den een of anderen heilige zou aansluiten. Doch zij weigerde standvastig en zeide dat alleen Gode de eer toekwam.

Hierover was de vader zoo verstoord, dat hij haar het huis uitzette, en daar geen der Roomsche buurlieden haar opnemen wilde, dwaalde zij vele dagen als eene arme zwerveling rond.

Op een kouden avond lag zij in het vochtige gras, hongerig, vermoeid en zoo zwak, dat zij weldra zou bezweken zijn, indien haar Hemelsche Vader haar niet te rechter tijd een vriend had doen ontmoeten. Langs dezelfde plaats ging juist de protestantsche prediker voorbij, en toen hij haar zag, nam hij haar op en bracht haar aan de woning van een zijner

vrienden, waar in hare behoeften voorzien werd. Hier herstelde zij spoedig. En toen haar vader, die weldra berouw over zijne onmenscheijke handelwijze kreeg, haar wedervond te midden van lieve christelijke vrienden, werd zijn hart getroffen. Hij vernam in dezen kring toch iets beters dan dat wat hem zijn priester geleerd had. Hij nam zijne dochter weder mede naar zijne woning en beminde haar zeer, omdat zij haar werk met vreugde verrichtte en hem gehoorzaam was. Tot groote blijdschap echter voor Bridget kwam er ook eene geheele verandering bij haren vader. Hij knielde dikwijls met haar neder, beleed den Heer zijne zonden, en ten laatste ging hij met haar naar de kleine protestantsche kerk, van welke hij eerlang een getrouw aanhanger werd. Nu stond Bridget niets meer in den weg. Zij mocht de Zondagschool bezoeken, en toen er door tusschenkomst van den prediker ook eene protestantsche dagschool werd opgericht, werd Bridget eene der ijverigste schooliersters. Spoedig maakte zij zulke groote vorderingen, dat vier jaren later haar vader de vreugde ondervond zijne dochter als eene der onderwijzeressen aan die school aangesteld te zien.

Dit kleine, maar ware verhaal leert ons op welke

wijze wij aan de arme dwalenden in de Roomsche kerk goed kunnen doen. Zij aanbidden heiligen, en gelooven dat hunne priesters de macht hebben hunne zonden te vergeven. Zij gelooven dit, omdat het hun reeds als kleine kinderen wordt ingeprent, en indien men iets ten nadeele van hunne kerk, hunne priesters of hunne godsdienstviering zegt, dan worden zij boos en hatelijk.

Die arme menschen hebben dus wel onderwijs noodig. Zij moeten met Gods Woord bekend gemaakt worden, dat alleen in staat is, hen van hunne dwalingen te zuiveren. Zij moeten gewezen worden op Jezus alleen, als hun Zaligmaker, en hun moet gepredikt worden dat de toegang tot den troon der genade voor alle menschen open is, en dat zij niet noodig hebben heiligen aan te roepen en kwijschelding van zonden door hunne priesters te ontvangen. Want Jezus Christus is onze eenige Middelaar en Hoogepriester, en allen die door hem tot God gaan, vinden aanne-
ming en vergiffenis. Laat ons dus medelijden hebben met de arme dwalende Roomschen, en door liefde en gebed trachten hen van hunne onwetendheid en voor-
oordeelen te verlossen.

DE VIER HOORDERS.

„Zijt daders des Woords, en niet alleen hoorders, u zelven met valsche overleggingen bedriegende.”

Jak. 1, vs. 22.

Hebt gij, mijne lieve lezers, wel eens met groote opmerkzaamheid de gelijkenis van den zaadzaaier gelezen, en nauwkeurig de vier verschillende klassen van toehoorders nagegaan, gelijk ze ons in het Evangelie van Mattheus, het 13de hoofdstuk, door den mond van den Heere Jezus opgenoemd worden? En wat vooral eene zaak van hoog belang is, hebt gij u zelven weleens afgevraagd, tot welke der vier hoorders gij behoort? Misschien niet, wijl gij u altijd nog te jong rekent om u zelven dergelijke vragen te

doen, en vooral wijl gij denkt: er komt later tijd en gelegenheid genoeg daarvoor.

Dat is eene groote dwaasheid en bewijst onverschilligheid voor het woord, dat de Heer zoowel aan ouden van dagen als ook aan u gegeven heeft.

Doe mij het genoegen en lees dat hoofdstuk nog eens goed over, en bij eenig nadenken zult gij tot de erkentenis komen, dat de harten van zeer vele jongelieden gelijk gesteld mogen worden met den harden weg, waarop wel zaad kan vallen, maar waarin het niet binnendringen kan van wege de hardheid; met de steenachtige plaatsen, waar het zaad sterft, uit gebrek aan aarde en vochtigheid; met de doornen, waarin het verstikt wordt; of met de goede aarde, waarin het zaad opwast en „vrucht geeft.” Tot een van deze vier behoort gij lieve lezers. Uw eigen geweten zal het toestemmen en de vraag beantwoorden: behoor ik tot de eerste, tweede, derde of vierde? Hartelijk hoop ik dat gij allen tot de laatste behoort, en om u tot zelfonderzoek te leiden, tot eene beproeving uws harten voor God, wil ik u eens vier knapen voorstellen, die eens eene en dezelfde preek over genoemde gelijkenis hoorden. De predikant, die

deze leerrede uitgesproken had, was iemand die onder zijne schare van volwassenen ook als een ijverig leeraar de jeugdige toehoorders in het oog hield, en overal waar het te pas kwam een woord tot hen in het bijzonder richtte. Vooral sprak hij hen gewoonlijk aan het slot zijner rede toe, wees hen op de vluchtigheid van den tijd, op de onzekerheid des levens en op de ijdelheden van alle aardsche genoegens; hij waarschuwde hen voor de verzoeking en verleidingen, die zoo veelvuldig als stormen boven het hoofd eens jongelings losbarsten en voor de treurige gevolgen der zonde, die wanneer de zondaren geene vergiffenis ontvangen, den eeuwigen dood ten gevolge zoude hebben. Vervolgens wees hij hen op Jezus, als den Zaligmaker en Verlosser voor al degenen, die Hem reeds vroegtijdig zoeken; op Jezus „als den eenigen naam onder den hemel, die onder de menschen gegeven is, door welchen wij moeten zalig worden.” Gewoonlijk eindigde hij dan nog met eene korte en ernstige vermaning, om vooral de bekeering niet uit te stellen, want dat de dood hen wellicht spoedig zou verrassen, en dat er geene gelegenheid meer zou zijn, om zich ernstig tot de eeuwigheid voor te bereiden.

Vier knapen hadden onder anderen deze leerrede gehoord en nu zullen wij deze vier hoorders eens van nabij gadeslaan.

De eerste heette Jan Vlug. Hij was een zeer aardige, levendige knaap. Geen scholier kon hem in het leeren overtreffen, en terwijl zijne makkers moeite deden om in een half uur zes Fransche volzinnen in het hoofd te houden, kende hij in een kwartier er wel twaalf van buiten. Maar ongelukkig voor Jan Vlug, wanneer de onderwijzer aan het einde der week eene „repetitie” hield! Gewoonlijk had Jan Vlug dan de helft vergeten, want het ging bij hem, gelijk het spreekwoord zegt: — tuit — tuit, — het eene oor in en het andere uit. — Even zoo ging het ook met Jan Vlug wanneer hij in de kerk zat. Vlug van begrip als hij was, wist hij reeds bij de eerste tien woorden, welke de leeraar sprak, over welken tekst gepredikt zou worden, en hij onthield er altijd zoo veel van, dat als hij te huis kwam, hij zijne ouders kon vertellen „dat de dominé mooi gepreëkt had.” Doch eer Jan Vlug des avonds zich te slapen legde, was de geheele rede reeds vergeten, en zelfs de nagalm, die hem nog in de ooren ruischte toen hij het

kerkgebouw verliet: „Bekeert u en geloof het Evangelie! Wie niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden!” was ganschelijk in de lucht verdwenen. Zijn hart hield zich alleen bezig met ijdele dingen en zijn grootste vermaak bestond daarin, dat men de vlugheid zijns geestes prees. En hoe kon het Woord Gods dus bij hem naar binnen dringen? Het werd vertreden op den harden weg.

De tweede knaap heette Pieter Werkman. Toen ik met hem uit de kerk kwam, kon ik het in zijne oogen lezen dat de prediking hare goede uitwerking niet gemist had, want Pieter was zeer getroffen bij de gedachte aan het naderend gevaar, dat hem wachtte, indien hij voortging, zoo te leven, gelijk hij tot nu toe gedaan had. Hij stemde toe dat zijn gedrag in vele opzichten berispelijk was; dat hij de bestraffingen zijner ouders en leermeesters ten volle verdiende, en dat het hoog tijd werd dat hij zijn leven veranderde. Hij begreep, dat om hier mede te beginnen, hij ten allereerste zulke vriendjes en schoolkameraden moest vermijden, die allerlei dwaas spel liefhadden, en dat hij hun moest toonen dat hij niet zoo wilde wezen als zij. Hij wilde ernstiger, waarheidlievender, ijveriger

worden. Met deze gedachten wandelde hij uit de kerk naar huis. Maar de arme Pieter Werkman had vergeten dat de leeraar duidelijk gezegd had, dat onze eigene werken ongenoegzaam waren, en dat het tot groote schuld worden kon, wanneer men op eigen krachten bouwde. Hij had vergeten dat hij in zonden en ongerechtigheden geboren en een groot zondaar was, dat hij eene vernieuwing des harten noodig had, en dat alleen de genade van God hem op den weg des heils kon leiden en staande houden.

Een tijd lang ging alles goed. De ouders van Pieter Werkman waren zeer godsdienstig, en dit kwam hem bij zijne voornemens, om zijne eigene zaligheid uit te werken, goed te stude. Van tijd tot tijd woonde hij godsdienstige samenkomsten bij, en voor geen geld ter wereld zou hij ze verzuimd hebben, want hij dacht dat dit zóó aangenaam in des Heeren oogen was, dat het niet anders kon of God moest hem daarom in gunst aanzien. Van dat oogenblik af werd hij zeer ernstig, zonderde zich dikwijls tot het gebed af, en men kon hem dikwijls in den tuin vinden met den Bijbel in de hand of met een christelijk boek. Het scheen inderdaad dat de verandering goed was en

zijne ouders vleiden zich reeds met de gedachte dat hun zoon, die weleer zoo loszinnig was, nu een „nieuw schepsel” was geworden. Maar ach, juist de nieuwigheid des levens was bij Pietér Werkman iets onbekends. Hij had nooit om een rein hart gebeden, veel minder dat de Geest Gods hem bestralen mocht. Hij had getracht God te dienen in eigen kracht, en het gevolg daarvan was, dat hij even spoedig tot zijne vorige levenswijze terug keerde. Toen hij na de vacantie weder de school bezocht, zag hij dat zijne makkers allerlei wereldsche boekjes en liederen bezaten, en hoewel hij in het eerst hen daarover berispte, eindigde hij daarmee, dat hij spoedig zijne goede voornemens vergat en even zoo loszinnig werd als vroeger.

Het goede zaad was op steenachtige plaatsen gevallen; het schoot wel terstond op, maar wíjl het geen wortel had, verdorde het binnen weinige dagen.

Jacob Schraap was de derde knaap. Hij had eenige dagen geleden de school verlaten en was als jongste bediende op eer, kantoor gekomen. Geen ijveriger jongeling had ooit voor den lessenaar gezeten, want

Jakob Schraap had slechts één doel voor oogen: op te klimmen, spoedig zelf een kantoor te kunnen houden en rijk te worden. Ook hij had de preëk bijgewoond en moest toestemmen dat het ook voor hem tijd werd ernstig den Heer te zoeken. Doch wanneer hij dit deed, dan moest hij nu en dan een uur van zijne werkzaamheden missen, om zich tot het gebed af te zonderen. En in dit uur ging er, meende hij, zooveel verloren. Dan zou zijn principaal hem van nalatigheid beschuldigen en welke gevolgen zou dat kunnen hebben! Dan zouden immers al zijne schoone plannen in duigen vallen en in plaats van rijk te worden, zou hij al zijn leven bediende moeten blijven. Een tijd lang echter hield hij het voornemen vast om de wereldsche begeerlijkheden te verzaken, maar weldra vergat hij dat, hoewel er geschreven staat: „zijt niet traag in het benaarstigen,” er ook als in eenen adem bijgevoegd wordt: „Zijt vurig van geest, dient den Heer!” (Rom. 12, vers 11) Hij diende niet den Heer, maar had zijne eigene eer en grootheid voor oogen. Hij benijdde den voorspoed van anderen en streefde met alle macht „in de wereld vooruit te komen,” rijk te worden, — en op dusdanigen weg

werd zijn hart van alle geestelijke dingen afgetrokken. Eenige jaren later was hij een geheel wereldsch man. Het zaad was tusschen de doornen gevallen; de zorgvuldigheden dezer wereld en de verleiding des rijksdoms hadden het goede zaad verstikt.

Willem Heil had ook de predikatie gehoord, en wel zóó gelijk hij ze nooit te voren gehoord had. Hij had eene blijde tijding vernomen, en het was hem of de roepstem voornamelijk hem betrof: „Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken.” Hij erkende met tranen in zijne oogen dat hij inderdaad bloot, blind, naakt en jammerlijk, ja, dat hij waarlijk een zondaar was. Hij viel op zijne knieën, beleed den Heer zijne misdaden en overtredingen, nam de toevlucht tot het kruis van Jezus Christus, en smeekte dat God hem zijne zonden om Jezus wille mocht vergeven en zijnen naam in het boek des levens schrijven. Dagelijks bad hij den Heer, dat Hij hem tot een kind van God mocht maken, en ook dagelijks nam hij toe in genade bij God en de menschen, en in de kennis van onzen Heere Jezus Christus. Onlangs sprak ik zijne moeder, die eene geloovige weduwe was. Tranen van vreugde vloeiden langs hare wangen,

want haar kind was voor den Heer gewonnen en was haar in alles gehoorzaam.

Het zaad was in eene goede aarde gevallen en had vruchten gedragen.

Tot welke van deze vier hoorders behoort gij nu? Moge de Heer u tot zelfonderzoek brengen en Hij u in staat stellen „daders des Woords” te zijn „en niet alleen hoorders” opdat gij u zelven met geene valsche overleggingen zoudt bedriegen.
